

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V. Ciumac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

Î N C H E I E R E

05 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de SRL ”Catol Lux”, reprezentată de avocatul Crivenco Roman,

în cauza în contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de SRL ”Catol Lux” împotriva Biroului Vamal Centru din cadrul Serviciului Vamal cu privire la constatarea nulității actelor administrative,

împotriva deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respins apelul declarat de către SRL ”Catol Lux” și menținută hotărârea din 01 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 06 octombrie 2021, SRL ”Catol Lux” a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Biroului Vamal Centru din cadrul Serviciului Vamal cu privire la constatarea nulității actelor administrative.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 28 iulie 2021 a formulat o contestație, în care a menționat că, autoritatea publică a emis procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 4609/20 din 19 noiembrie 2020. În baza acestui proces-verbal a fost adoptată decizia asupra cazului de contravenție vamală nr.4609/20 din 19 noiembrie 2020, în baza căreia s-a dispus răspunderea materială a Catol Lux SRL. Însă, conform procesului-verbal cu privire la contravenție nr.4609/20 din 19 noiembrie 2020, timpul săvârșirii faptei contravenționale este 19 noiembrie 2019, respectiv, a fost întocmit după expirarea termenului de 1 an.

În baza celor expuse în cererile de contestare, reclamantul a solicitat pârâților constatarea nulității procesului-verbal cu privire la contravenție nr.4609/20 din 19 noiembrie 2020; constatarea nulității deciziei asupra cazului de contravenție vamală nr.4609/20 din 19 noiembrie 2020.

La 07 septembrie 2021, a primit răspunsul Serviciului vamal, care a lăsat fără examinare cererile de constatare a nulității ca depuse tardiv și a întemeiat hotărârea pe art. 273 alin. (1) Cod vamal, conform căruia, decizia organului vamal trebuia de contestat în 10 zile calendaristice de la data comunicării.

Cu concluziile pârâtului nu este de acord, deoarece, conform art. 209 alin. (3)

Cod administrativ, pentru acțiunea în realizare, acțiunea în constatare și acțiunea de control normativ nu există termen de înaintare a acțiunii în contencios administrativ.

În circumstanțele expuse, a solicitat în instanța de judecată constatarea nulității absolute a Procesului-verbal cu privire la contravenție nr.4609/20 din 19 noiembrie 2020; constatarea nulității absolute a Deciziei asupra cazului de contravenție vamală nr. 4609/20 din 19 noiembrie 2020.

Prin hotărârea din 01 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de SRL "Catol Lux".

Prin decizia din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către SRL "Catol Lux" și menținută hotărârea din 01 martie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În motivarea soluțiilor sale, instanțele ierarhic inferioare au reținut că, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție nr.4609/20 din 19 noiembrie 2020, Serviciul Vamal a constatat că prin depunerea documentelor însoțitoare cu date eronate privind greutatea mărfii, de către reprezentantul economic SRL Catol Lux a fost comisă o contravenție vamală cu răspundere materială. Prin decizia asupra cazului de contravenție nr.4609/20 din aceeași dată, reclamanta a fost recunoscută vinovată de comiterea contravenției și i-a fost aplicată amendă în valoare de 50% din valoarea obiectului contravenției 42 975,36 de lei, ceea ce constituie 21 487,68 de lei. Nefiind de acord cu aceste acte administrative, la 28 iulie 2021, le-a contestat cu cerere prealabilă, însă Serviciul Vamal le-a lăsat fără examinare, considerându-le depuse tardiv.

Instanțele au explicat că, actele de sancționare economică, decizia de aplicare a răspunderii materiale pentru contravenția vamală, prevăzută de art. 231 Cod vamal, întocmite de organele vamale, precum și alte acțiuni sau inacțiuni ale organelor vamale, pot fi contestate în contenciosul administrativ în conformitate cu Codul Administrativ. Cu referire la caz, SRL "Catol Lux" a utilizat corect tipul acțiunii în constatare conform art. 206 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ pentru revendicarea drepturilor sale, pentru care nu există termen de înaintare a acțiunii, iar motive de inadmisibilitate a acțiunii înaintată de SRL "Catol Lux", în conformitate cu prevederile art. 207 alin. (2) din Codul administrativ la caz nu sunt.

Cu privire la fondul cauzei a fost constatat că, la 19 noiembrie 2019, de către brokerul vamal SRL "Netram Grup", a fost depusă declarația vamală nr. 20701108392, pentru importul mărfurilor „perii pentru curățat auto și alte obiecte de uz casnic”, în adresa agentului economic SRL "Catol Lux", cu valoarea facturată în sumă de 18 206,04 euro. Însă, în urma controlului vamal și a cântăririi mărfii s-a constatat că marfa de facto cântărește mai mult cu 635,13 kg, motiv din care, nu a putut fi acceptat certificatul de origine Eur. 1, fiind emise actele administrative a căror nulitate se solicită a fi constatată.

În circumstanțele descrise, a fost emis procesul-verbal cu privire la contravenție nr.4609/20 din 19 noiembrie 2020, potrivit căruia, s-a constatat că prin depunerea documentelor însoțitoare cu date eronate privind greutatea mărfii, de către SRL "Catol Lux" a fost comisă o contravenție prevăzută la art. 231 pct. 6 din Codul vamal (în redacția în vigoare la data relevantă speței), iar conform art. 232 alin. (1) lit. b¹) din același cod, aceasta se sancționează cu răspundere materială. Astfel, prin decizia

asupra cazului de contravenție nr.4609/20 din 19 noiembrie 2020, Serviciul Vamal a decis de a recunoaște vinovat SRL ”Catol-Lux ”SRL de săvârșirea contravenției prevăzute la art.231 din Codul vamal, prin indicarea incorectă a cantității mărfii, aplicând sancțiunea sub formă de amendă în valoare de 50% din valoarea obiectului contravenției - 42 975,36 lei, ceea ce constituie 21 487,68 lei.

Argumentul invocat precum că, procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia asupra cazului de contravenție vamală au fost emise cu încălcarea termenului de prescripție, instanțele l-au considerat neîntemeiat, or art.229² alin.(2) și (3) din Codul vamal prevede că, termenul de prescripție a răspunderii materiale este de 1 an. Termenul de prescripție curge de la data săvârșirii contravenției. În acest sens, instanțele au explicat că, data săvârșirii faptei contravenționale este 19 noiembrie 2019, respectiv, procesul-verbal cu privire la contravenție nr.4609/20 din 19 noiembrie 2020 și decizia asupra cazului de contravenție vamală nr. 4609/20 din 19 noiembrie 2020, au fost întocmite cu respectarea termenului de 1 an, iar temeiuri ce ar duce la nulitatea acestora nu au fost constatate.

La 25 aprilie 2023, SRL ”Catol Lux”, reprezentată de avocatul Crivenco Roman a declarat recurs împotriva deciziei din 12 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, iar la 22 iunie 2023, a prezentat motivarea recursului, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă.

În motivarea recursului au indicat argumente similare celor invocate în acțiune și în cererea de apel.

La 04 iulie 2023, Serviciul Vamal a depus o referință la recursul declarat de către SRL ”Catol Lux”, reprezentată de avocatul Crivenco Roman, solicitând declararea acestuia ca fiind inadmisibil.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 12 aprilie 2023, în ședință publică.

Materialele cauzei atestă că, la 18 aprilie 2023, Curtea de Apel Chișinău a notificat dispozitivul deciziei instanței de apel participanților la proces, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d. 95), iar decizia motivată a fost notificată la 09 iunie 2023. Astfel, depunerea recursului la 25 aprilie 2023 și prezentarea motivării recursului la 22 iunie 2023, a avut loc în interiorul termenului legal.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului). În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, §39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de SRL ”Catol Lux”, reprezentată de avocatul Crivenco Roman.

În conformitate cu art.230 și art.246 din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de SRL ”Catol Lux”, reprezentată de avocatul Crivenco Roman, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte,
judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă